

Gilde Info

Informatiebulletin nummer 4

juli 2010

- In dit nummer:**
1. Bericht van de voorzitter
  2. De Jaarvergadering
  3. Samenspraak
  4. Bemiddeling
  5. Het Gilde zoekt
  6. De geschiedenis van boek en boekbinden

1. BERICHT VAN DE VOORZITTER

Beste vrijwillig(st)ers,

De vakanties staan voor de deur en dat leek mij een goed moment om weer een Gilde Info het luchtruim in te schieten..

We zitten nu in een rustige periode maar er is het afgelopen jaar weer veel gebeurd. Zonder andere activiteiten tekort te willen doen licht ik er een paar zaken uit.

Er was, net als in voorgaande jaren, weer veel belangstelling voor de verschillende cursussen die bij ons worden gegeven waarbij we zelfs een aantal mensen hebben moeten teleurstellen. Met name was dat het geval bij de cursus website bouwen.

Helaas bleek er op het Hondsrugcollege minder capaciteit te zijn dan in eerste instantie werd geschat waardoor er veel minder cursisten konden worden geplaatst.

In overleg met de coördinatoren van het Hondsrugcollege zal worden bekeken of en hoe we hier volgend seizoen mee verder kunnen. De cursus zelf werd overigens wel positief beoordeeld. Ook voor de computercursus was veel belangstelling en helaas moesten we hier een wachtlijst hanteren zodat mensen soms veel geduld moesten hebben voordat ze aan de beurt waren.

Een aanvang werd gemaakt met het nieuwe taalcoachproject. Er werd een coördinator aangesteld in de persoon van Ben Assen en er werd een cursus gegeven aan de geselecteerde taalcoaches. We zitten nu in de fase dat de eerste kandidaten door de gemeente zijn geleverd waarmee intakegesprekken worden gehouden.

Verder is er sinds begin dit jaar een geheel vernieuwde website voor het Gilde in de lucht. Veel dank is verschuldigd aan vrijwilliger Gerke van der Giezen die kans heeft gezien een werkelijk prima website te bouwen die zelfs gekozen werd als website van de week. Overigens is ook voor de Snikke een geheel vernieuwde en verbeterde website gemaakt. Ik zou zeggen kijk eens op internet en bezoek onze websites!

Dan kan ik nog melden dat er enkele nieuwe fietstochten zijn beschreven door een groepje enthousiaste vrijwilligers. Voor meer informatie daarover kunt u terecht bij Jan Beekhof (J.W.Beekhof@planet.nl).

Al met al dus genoeg te doen bij het Gilde en, met ieders hulp, reken ik er op dat dit ook het komende seizoen het geval zal zijn.

In de wandelgang heb ik overigens ook gehoord dat er vrijwilligers zijn die klachten hebben over het bestuur. Dat is heel vervelend, zeker als die klachten het bestuur niet bereiken en er dus ook niet kan worden bekeken of een klacht opgelost kan worden. Mocht je een klacht hebben, aarzel dan niet en neem contact op met een van de bestuursleden. Mogelijk kan er dan iets aan gedaan worden.

Van klagen in de wandelgang wordt niemand beter.

Tot slot wens ik iedereen een geweldig fijne vakantie toe en ik hoop dat het Gilde ook het komende seizoen weer een beroep op jullie kan doen.

Met vriendelijke groet,
Hans Schaaf
Voorzitter Gilde Emmen
(e-mail hans.schaaf@home.nl)

2. DE JAARVERGADERING

Zoals een aantal van jullie zal hebben gemerkt heeft er dit jaar geen jaarvergadering plaats gevonden hoewel dat al jaren gebruikelijk was. Deze vergaderingen hadden een tweeledig doel. Enerzijds werd hier informatie gegeven over de activiteiten binnen het Gilde en anderzijds was er gelegenheid voor vrijwilligers elkaar eens te zien en van gedachten te wisselen. Ondanks het feit dat die bijeenkomsten altijd als positief werden ervaren heeft het bestuur besloten daar niet mee door te gaan.

Niet omdat daar het nut niet van wordt ingezien maar wel omdat we vinden dat er andere mogelijkheden zijn om de doelstellingen van een jaarvergadering te bereiken.

Waar het gaat om het ontmoeten van andere vrijwilligers zien wij meer in een jaarlijkse vrijwilligersdag, terwijl informatie verstrekken over het reilen en zeilen van het Gilde beter kan via het Gilde Info dat in voorgaande jaren niet beschikbaar was. Voordeel daarvan is dat informatie meer dan een keer per jaar kan worden verspreid.

Over de vrijwilligersdag van dit jaar verschijnt binnenkort meer informatie.

Hoewel wij begrijpen dat elke verandering niet direct met gejuich wordt ontvangen hebben wij het volste vertrouwen dat deze nieuwe aanpak uiteindelijk een verbetering zal zijn.

Hans Schaaf

Namens Bestuur Gilde Emmen.

3. SAMENSPRAAK

Het uitgangspunt bij samenspraak is dat er in een tweegesprek wordt geprobeerd een anderstalige te helpen bij het verbeteren van met name zijn/haar uitspraak van de Nederlandse taal. In principe is het de bedoeling dat dit een jaar tot anderhalf jaar gaat duren.

Na afloop kun je een bewijs van deelname voor de anderstalige krijgen. Maar heel weinig mensen maken van deze mogelijkheid gebruik.

Misschien is niet iedereen hiervan op de hoogte. De meest mensen gaan door met samenspraak omdat er een band groeit met elkaar en men elkaar wil blijven zien en ontmoeten. Voor heel veel anderstaligen ben jij de enige Nederlander die ze kennen en dus komen ze met alle vragen naar jou toe.

Eigenlijk is hier sprake van een valkuil. Het risico bestaat dat men als een soort hulpverlener wordt gezien waarbij onze vrijwilligers eigenlijk, soms heel geleidelijk, over de grens gaan van wat de anderstalige van hen mag verwachten. Soms moet je nee kunnen zeggen maar ik begrijp heel goed dat dit niet altijd even makkelijk is. Zeker niet als er zich in de loop der tijd een bepaalde vertrouwensband heeft ontwikkeld.

Daarom willen we na de zomervakantie met iedereen die mee doet een bijeenkomst organiseren over het onderwerp “ Waar ligt de grens tussen vrijwilligerswerk en betaald werk ?”.

Als vrijwilliger ben je soms te snel hulpverlener geworden.

Sinds het afgelopen jaar hebben we een Praathuis eens in de maand in de Marke.

Daar kun je met elkaar praten en ontmoet je anderen die hetzelfde doen als jijzelf, zodat je eens met elkaar van gedachten kunt wisselen. We hebben elke maand een bepaald thema.

Wisten jullie overigens dat wij alleen hulp mogen geven aan mensen uit niet Europese landen? Zij moeten verplicht inburgeren en dat betaalt de overheid. Enige tijd geleden hebben zich bij ons mensen gemeld uit een Europees land die een beetje boos waren omdat ze alles zelf moeten bekostigen.

Loes Hubert

4 BEMIDDELING

Staan van links naar rechts: Jos Staal, Jenny Geitz, Froukje Schouten.

Zittend van links naar rechts: Henny Nuijen en Hilly Koekoek.

Op de foto ontbreekt helaas Wil ter Denge die wegens vakantie afwezig was toen de foto werd gemaakt.

Bezoekers van de bibliotheek in Emmen hebben ongetwijfeld al eens gezien dat het Gilde daar een eigen plekje heeft. Het zou zelfs kunnen dat geïnteresseerde of nieuwsgierige bezoekers ook al eens gekeken hebben naar het foldermateriaal dat daar aanwezig is en waarin van alles te vinden is over wat het Gilde zoal kan betekenen voor anderen.

Heel vaak is deze ruimte helaas niet bezet en moet de geïnteresseerde bezoeker het doen met het meenemen van een folder maar drie keer per week, en wel op maandag-, woensdag- en vrijdagmiddag van 1400 – 1600 uur kan men er een of twee vriendelijke en behulpzame dames aantreffen.

Dat zijn dames van onze bemiddeling.

Wellicht is voor een aantal van jullie wel bekend wat er precies gebeurt bij bemiddeling maar waarschijnlijk niet voor iedereen en daarom leek het me goed om er in ons Gilde Info eens wat meer aandacht aan te besteden.

Wat doet bemiddeling nu eigenlijk precies ?

In feite kun je zeggen dat bemiddeling het centrale punt is van het Gilde. Hier worden vraag en aanbod bij elkaar gebracht en wordt informatie verstrekt over alles wat zich bij het Gilde afspeelt.

Dat gebeurt zowel mondeling, telefonisch, schriftelijk als via e-mail.

Er worden inschrijfformulieren voor de verschillende cursussen ingevuld en gearchiveerd. De inkomende post wordt behandeld en waar nodig doorgestuurd, telefoontjes worden beant-

woord en bezoekers worden geholpen.

De dames moeten dus goed op de hoogte zijn van alles wat er binnen het Gilde plaatsvindt en op administratief gebied en ook op de computer, staan ze hun mannetje (vrouwetje).

Je zou kunnen zeggen dat bemiddeling de spin is in het web van het Gilde.

Reden genoeg dus om eens wat extra aandacht te geven aan dit onderdeel van het Gilde.

Overigens mag hier niet onvermeld blijven dat er ook op de donderdagochtend van 10.00 – 12.00 bezetting aanwezig is in de bibliotheek. Dan vindt er een bijzondere vorm van bemiddeling plaats en wel voor samenspraak. Dit project waarbij anderstaligen worden geholpen bij het verbeteren van hun uitspraak van de Nederlandse taal zou zonder de betrokkenheid en inzet van met name Loes Hubert zeker niet zo succesvol kunnen zijn.

Hans Schaaf

5 Het Gilde zoekt

Een vrijwilligersorganisatie is, hoe kan het ook anders, afhankelijk van mensen die op vrijwillige basis een bijdrage willen leveren. Wij zijn op dit moment dan ook op zoek naar:

per 01 januari a.s. een bestuurslid Public Relations

En verder:

- mensen met een interessante hobby waar ze anderen enthousiast voor willen maken.
- versterking van het team gastdames en schippers voor de Snikke
- mensen die een interessante lezing zouden kunnen geven
- redactieleden of vrijwilligers die een stukje willen schrijven voor dit Gilde Info
- computerdocenten
- versterking van het team bemiddeling (ca 2 uur per week).

Zit hier iets voor jou bij of ken je iemand in je omgeving. Wij horen het graag.

6. De GESCHIEDENIS VAN BOEK & BOEKBINDEN

door Jan Fens

Met het ontwikkelen van het schrift kwam steeds meer de behoefte, om teksten die aan elkaar waren gerelateerd, te bundelen. Met de in steen gehouwen teksten, zoals bijvoorbeeld de steen van “Rosetta” en de kleitabletten (Mesopotamië) was dit niet mogelijk.

Toen het papyrus werd ontdekt als drager van het schrift werd het wel mogelijk aan elkaar gerelateerde teksten samen te voegen. Bij papyrus gebeurde dit door de vellen aan elkaar te plakken zodat een lange rol ontstond. Aan de uiteinden werd een ronde stok bevestigd en zo ontstond de bekende papyrusrol, denk aan de “Dode Zee rollen”. Op deze wijze was het mogelijk een lange tekst achtereen te lezen. Tot ver in de middeleeuwen werd deze techniek gebruikt. Wanneer een dergelijke tekst als “naslagwerk” moest worden gebruikt, was dit niet handig. Vergelijk het met het opzoeken van één bepaalde scène op een videoband.

Vanwege de matige beschikbaarheid van papyrus – de plant groeide alleen in de Nijldelta en Egypte had derhalve een monopoliepositie – zocht men naar alternatieven. Het perkament was zo’n alternatief. Perkament had het voordeel dat het veel duurzamer was, goed tegen vocht was bestand, aan beide kanten beschreven én gevouwen kon worden, Men schoof dan 4 vellen perkament in elkaar en de zo gevormde “katernen” konden aan elkaar worden genaaid (quattor is 4 in het Latijn). Een benodigde tekst kon zo veel sneller worden gevonden, vergelijk het zoeken van een scène op een DVD. Overigens heeft de (computer)tekst zoals u die nu leest, meer overeenkomsten met een papyrusrol dan met de huidige boekvorm (de codex, waarover zo meer).

In de Romeinse tijd gebruikte men wasplankjes. Dit waren plankjes met een licht opgehoogde rand. Ze waren gevuld met bijenwas. Met een “stylus” konden teksten worden geschreven (met het puntje van de stylus) en worden gecorrigeerd (met de spatelzijde van de stylus). De plankjes konden, wanneer de tekst moest worden behouden, door middel van een touwtje of een leren riempje worden gebundeld. Dit was het begin van de zgn. “codex”, de boekvorm zoals we die heden ten dage nog steeds kennen.

Afbeelding links:
kleitablet

Afbeelding boven: deel van papyrusrol

Afbeelding links:

Romeins wasplankje
(archeologisch museum Barcelona)

Het papier als drager van het schrift was al vóór onze jaartelling in China uitgevonden. Eeuwenlang kon dit geheim worden gehouden. Pas toen de Arabieren in de achtste eeuw enkele Chinese papiermakers als krijgsgevangene buit maakten, werd deze techniek ook buiten China bekend. Het duurde tot in de 13de eeuw voor de techniek van het papier maken via Italië in Europa zijn intrede deed.

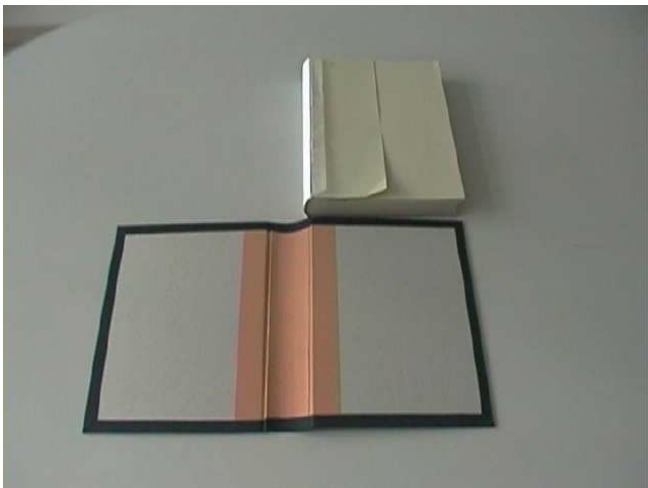
De uitvinding van de boekdrukkunst halverwege de 15de eeuw deed het papier het perkament uiteindelijk naar de achtergrond verdwijnen.

Voorheen bepaalde de opdrachtgever, meestal de adel en de kerk wat er geschreven moest worden. De teksten werden in zgn. “scriptoria” in kloosters door monniken geschreven (monnikenwerk), meestal betrof het kopieën van reeds bestaande geschriften. De bindingen waren meestal zeer luxe en tijdrovend om te maken en derhalve erg duur.

De boekdrukkunst maakte de productie van de nu gedrukte tekst aanzienlijk goedkoper.

De drukker drukte de tekst en leverde deze aan de boekverkoper in losse vellen of in reeds gevouwen katernen. De klant kon daarmee naar een binder gaan en afhankelijk van zijn wensen en financiële mogelijkheden het boek éénvoudig of luxe laten binden. De boekverkoper was overigens ook tevens vaak boekbinder.

Pas ná de industrialisering in de 19de eeuw - denk vooral aan de stoomdrukkers en de letterzetmachine – konden manuscripten veel sneller en dus ook goedkoper worden gedrukt, waardoor het eindproduct voor een groot publiek beschikbaar kwam. Nog steeds werden katernen los of provisorisch gebonden aan de boekverkoper aangeboden, die ze vervolgens naar de wensen van de koper kon binden.

Met de zgn. “bandzetter”, een bindproces dat gemechaniseerd en later geautomatiseerd in de drukkerij kon plaatsvinden, brak de moderne tijd aan. De boekverkoper verkocht nog slechts boeken. Een enkele behield de kunst van het boekbinden, tot op heden overigens, in ere. Al-lengs ontstonden op deze wijze 2 soorten binde-rijen. De industriële binderijen, meestal gekop-peld aan drukkerijen, zijn in staat grote hoevee-lheden boeken te drukken en te binden voor een aanvaardbare prijs.

Links: “de bandzetter”

De “handboekbinder” heeft veel meer mogelijkheden tot zijn beschikking als het gaat om bijzondere bindwijzen, ook antieke. Met deze kennis is hij ook in staat antieke boeken te restaure-ren, zodanig, dat dit overeenkomt met de oorspronkelijke bindwijze.